

„EDINOST“

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je m.č.“

„Narodni dom“ v Barkovljah.

Čitateljem „Edinosti“ so že predobro znane Barkovljanske razmere; tuji hočejo preustrojiti čilo narodno trdnjavo Barkovljansko v pravo irredentarsko gnezdo ali ne bode se jim posrečilo. Žal pa, da so ravno vse važne barkovljanske gostilne, oziroma vrtovi, ki so najprimernejši prostori za veselice, popolnoma v rokah tujcev — tako da tamošnje pevsko društvo „Adrija“ nema niti primerne prostora, kjer bi moglo prirejati svoje veselice. Nekateri Barkovljanski rodoljubi izprevideli so to hitro; spoznali so, da se niti na svojih lastnih tleh ne morejo svobodno gibati. Radi tega se je pričelo misliti na zgradbo poslopja, kjer bi bili primerni prostori za prirejanje veselice itd. — misliti se je jelo na gradnjo „Narodnega doma“ v Barkovljah!

Ko je pisec teh vrstic pred letom dni o tem omenjal v „Edinosti“, zdelo se je to večim nemogoče; smijali so se tej ideji celo prvi narodnjaki, katerim se je zdela stvar neizvršljiva. Ali videči, da zanimanje za to idejo od dne do dne raste in da je skoro polagoma prešlo v navdušenje, potihnili so vsi pesimisti in črnogledi, katerih — žal — mej nami Slovenci nikdar ne manjka pri kakem novem načrtu. Seveda gledati je bilo treba, da se uravna stvar tako, da bode prinašala delničarjem i gmotnega dobička. Radi tega se je sklenilo, da se napravi „Narodni dom“ z gostilno. Domačini, videči lepi uspeh, katerega prinaša kréma „Obrtnijskega društva“, poprijeli so se kaj te ideje ter se jeli v mnogobrojnem številu oglašati za delnice.

Zatem se je sklical shod, kojega se je vdeležilo okoli 30 domačinov — ki so se vsi oglasili za delnice — ter nekaj Tržaških veljakov. Sklicatelj shoda, g. Drag. Martelanc, razložil je navzočim pomen „Narodnega doma“, na kar je govorilo še več govornikov, kateri so navduševali Barkovljane za to sveto idejo.

Izvolil se je potem začasen odbor, obstoječ iz 7 odbornikov, in sicer: Drag. Martelanc, Iv. Martelanc (dež. posl.), Anton Pogorelec, Svetko Martelanc, Anton Vodopivec, Andrej Martelanc in Andrej Pertota. Zadnji se je potem odpovedal tej časti, in na njegovo mesto je bil izbran g. I. M. Kanduš, bivši predsednik in tajnik nekdanje Barkovljanske čitalnice. Zatem se je konstituiral odbor in sicer: predsednikom je bil izvoljen Drag. Martelanc, blagajnikom Anton Pogorelec (trgovec in posestnik na Greti), tajnikom Anton Vodopivec.

Glavna in prva naloga začasnega odbora je bila tedaj, da se preskrbi primeren prostor, kjer bi se imel graditi „Narodni dom“. In ta glavna naloga prepustila se je v takojšnje izvršitev začasnemu odboru; odbor je imel areč: preskrbel je najlepši in najprimernejši prostor, kakor da nam ga je določila uprav narava sama! Imenovani prostor je lastnina g. Pogoreleca, dobropoznanega rodoljuba, trgovca in posestnika na Greti. Ta gospod se je koj odzval na prošnjo odbora, ter prepustil svoje zemljišče (prostor) pod jako ugodnimi pogoji. Vredno je pač tu omenjati, da žrtvuje imenovani gospod s tem činom tisoče za narodno stvar, kajti dotični prostor prodal bi lahko vsak hip mnogo dražje! Slava toraj g. Ant. Pogorelecu! Mi smo popolnoma prepričani, in dolžnost nam je, to zabilježiti, da bi se težko najšel kdo drugi mej Barkovljanskimi veljaki, kateri bi toliko žrtvoval za narodno stvar! Napravila so se zatem pravila, predrugačena po onih „Narodnega doma“ v Novem mestu, in izdelal potreben načrt. Pravila se predložijo te dni v potrdilo; načrt si pa more vedno in vsakdo ogledati v krčmi „Obrtnijskega društva“ v Barkovljah. (Dotični št. društva. pravil govori, da član sme biti vsak avstrijski Slovan).

Najpotrebnejši koraki so storjeni — toraj naprej! Domače ljudstvo je jako navdušeno za stvar — in v Barkovljah ter na Greti naznanjenih je že lepo, skoraj

neverjetno število delničarjev. In to je ravno glavna stvar: Več nego bode zahajali delničarji v imenovano gostilno, več koristi bode prinašali sebi in sploh „Narodnemu domu“. Drugače pa je v Barkovljah (ob spodnji cesti) prepotrebna narodna gostilna; mestna naša gospoda je skoraj prisiljena zahajati v tuje gostilne, kajti primerne narodne gostilne ne najdeš nikakor ob spodnji Barkovljanski cesti. Tu je sicer kréma „Obrtnijskega društva“ — katera ima navadno dobro pristno vino — ali jedina ta domača kréma ne more ugoditi vsem potrebam. Vredno je omenjati, da se vpisujejo kot delničarji „Narodnega doma, tako rekoč vsi od veljaka do kmeta in delalca. Ko se konča vpisovanje v Barkovljah in na Greti, pričelo se bode po okolici in v mestu. Mi za gotovo upamo, da se bodo za stvar zanimali posebno naši mestni veljaki, oziroma drugi rodoljubi ter prevzeli lepo število delnic (delnice so po deset goldinarjev). — Gospodje odborniki, kateri bodo vpisovali delničarje, bodo drage volje podajali natančnejša pojasnila, oziroma predlagali pravila in načrt zgradbe. Za danes omenjamo le toliko, da je v dotičnej zgradbi prerasčunjena prostorna in visoka dvorana, kjer bode prostora za 600 ljudi in ki bode za predstave in veselice tamošnjega pevskega društva „Adrija“, za shode ter zborovanja delničarjev. V „Narodnem domu“ imela bodejo svoj sedež vsa Barkovljanska društva ter bode tam pevska šola „Adrije“. Odveč bi bilo povdarjati važnost tega podjetja in prepričani smo, da bodo tudi vsi Barkovljanski narodni krčmarji (oziroma druge dotične osebe) delali v prospeh „Narodnega doma“. Tu ni smeti gledati na mogočo „materijalno škodo“, katero bi jim utegnili napravljati gostilna „Narodnega doma“. — Vsaj vrednejše bi bilo v tem obziru gledati na krčmarje, podanike italijanskega kraljestva, kateri imajo v Barkovljah svoje gostilne. (Mestnej gospodi bi priporočali pa za sedaj

gostilno g. Klampferer-ja blizu krême obrtnijskega društva. Dotični lastnik je pošten Koroški Slovenec — kateri se ne nikoli sramuje svojega rodnega jezika) — „Narodni dom“ bode izvestno močna trdnjava Barkovljam, ki bode brez dvojbe v narodnem obziru ugodno uplivala tudi na drugo okolico. — Tržaški in vsi drugi okoličanski Slovenci, oziroma Slovani, pa naj v tem smislu krepko podpirajo vrle Barkovljane v korist in slavo narodne stvari! — Upamo, da bode v kratkem v Barkovljah stal ponosni „Narodni dom“ in v to pomozi nam Bog! „X.“

O javnih plesih.

(Goriško-deželnozborskim poslancem na uvažanje.)

„Kako je pa kaj pri vas na Vipavskem? Dobro! Jelde!“ Tako nagovori — te dni — v Gorici Tolminski veljak poznatega mu Vipavca. „Jej mene! V razdrtem smo in boben je blizu — in to je dobro!“ ga poslednji zavrne ter počme svoje jadikovanje. — „Kar je Goričanom stare korenine leto 1848., to je nam leto 1875. Od tega leta sem drvi na nas Vipavce nezgoda za nezgodo. Ono leto bilo je poslednje bogato vinsko leto. Ono je — rekel bi — bilo pravilom ceniteljem zemljišč, da so nam tolike davke navili, katerim moramo danes ali jutri podleči. Ali nesreča ne pride nikdar sama, ampak navadno v družbi. Kmalu potem uveli so nam novo mero in vago, ki nam nesti nikakor v prilog. Na to priklatlila se je k nam strupena rosa z njenimi sestrami: trtno plesnjobo in trtno ušjo in z bratom jej metuljem, ki se je letos pojavil in ki nam trto izpodjeda. Po sadnem drevju šari nam gosenica. Travniki, — ti jedini izvori sedanjih naših prihodkov — nam dajejo slovo, ker ljudje so prišli ob živino in seno je že v ceno. K temu pri-

PODLISTEK.

Sprehod v Čepovan.

Potopis kulturno-topičen.

Spisal Fran Zakrajski Mestoselec.

(Dalje.)

Vsi dobro vemo in udestajamo, da so prirodoznanost, fizika, matematika, kemija zdajno pripomogli izboljšati človeški položaj na zemlji, ker jim moramo biti hvaležni za to, da poznamo vlastitosti zemljin; rudnine; živali, naše tovarišice; rastline v živež in obleko in njih leke: hvaležni, da imamo severnico, s kojo si upamo čez ogromno morje, da smo vpregli parno moč, elektromagnetizem, ki je nam sel in nosi naše misli bliskovito od jednega do drugega zemeljskega tečaja; da smo prisilili celo solnce, da nas izmala v kratkih trenutkih; da more vodotop se pogrezniti v morsk globino in da nas nad zemljo dvigne zračni balon itd. Vse tako je visoke hvale in slave vredno, potrebno in velekoristno. Ali nas pa tudi blaži, s pravo, tešilno nado napolnjuje, krepki in jekleni v zemeljskih borbah, če ne pridemo do višjih ukrepov?

Kaj nam pomagajo vse znanostne nadobnosti, vés natlačen spomin, poznati moluske, koravdne tvorine sè zvezdatimi polipi, pomorske pajke, pomorske komarje in hrošče, pennatule spinose in comatule, pa zopet encrinos liliformes, triodoros bursarios itd., če ne izvedemo iz tega spoznanje više, vekovite, duhu uprav ugajajoče, ker njemu potrebne in sorodne, ničemurne dvojbe razganjajoče, ko balzam hladilne stavke? Lepo piše Liebig“, „da je doživel omikani svet velik prevrat tudi v šegah in navadah, odkar se je iznašel kislec“. Zeleni, da! neobhodno potrebno je, pristavljam jaz ponižno, da se s kislecem bavi tudi mislec. Drugači reži ti plitvina proti, duhomor in duševna suhoparnost pa mrliški toh. Primerjal bi, ako mi dovoliš ljubi bralec, takó natrpano glavo naši zemlji pred zarijo in solnčnim vshodom. Vse je na njej kakor po dnevi: hribi, doline, travniki, mesta vasi in vsi zakladi; ali nekaj jih je grdih, temnih pošastim jednkih, kakor goré in mesta, drugih celó ne vidiš. Komaj pa zarija prisveti in zasije solnce, odkrije se ti v tisočeri barvah nov svet, da ves očaran gledaš vanj. Isto je, le — drugo v svetlobi! „Dobro mi, pu sto, ko

tan gan kiniso“. (Daj mi, kjer bi stal, in zmaknem ti zemljo.) vsiklikol je menda Arhimed. Heros Göthe, ko je umiral klical ju: „Licht, Licht“ in Schiller: „Immer besser“. Jaz zavijem vse te tri važne izreke v venec: Pridi prava svetloba, potem bode z mirom bolje in na tej podlagi zmaknem o te ško kepo, ki slove: nevednost. Abisinski vladar je pisal pred par leti italijanskemu kralju: Glej, da ne boš moril mojih vojakov; raji učini, da bomo imeli v naši deželi električno luč, katera je pregrozno lepa“.

„Ohe, satis habeo“, porečeš ljubi bralec. Ne zameri, vsaj si Slovenec, in „Sloven je trpeliv golob“, poje nekdo.

Že dolgo sva hodila po čepovanskem svetu; a dolina v ožem pogledu začena se še le zdaj. Tega te prepričavajo dobro obdelana polja to in onstran, goste sence košatih dreves. Zdaj, meseca julija, nazoblješ se lahko sočnih češenj. Odprla se ti je še hodečemu sijajna podoba. Dolina je širja, zvonik moli ti prijazno naproti, hišna slemena gledajo iz zelenja. Na levi vspanja se cesta v Lokavec, na desni, hobotniše obrasteni, ugledaš hribsko avangardo

Sčuri, s katere onkraj imaš čudovito perspektivo v najromantičnejši svet. Baš tebi nasproti, konci doline, s Špehovega brda, se zamikaš lahko v nižo, rajska Tribuška dolina, katero prešumlja bistra Idrijica. Z dna dvigajo se sloveče Alpe, kakor orjaki, v globok sen zakopani. Vidiš se, hoti ali ne, v najugodnejšem letovišči. Podnebje, kakeršnega si le želiš, ptice se zibljejo po drevju (obhajaje italijansko sičsto). Vedi, tu so polja, na kojih se pridela navadnih gorskih pridelkov kakor žita, koruna, fižola, repe, merkev itd. v obilici. (Biča Peronospore tod ni čutiti, ker ne raste vinska trta). Hobotni travniki, kakor gozdni bažunasti mah, tu pa tam nasajeni sè seninim drevjem ob kaki hladilni strugi, in bogati pisanih poljskih, belih in rumenih cvetov, vabijo te k počitku. Vabilne so te sočne senožeči sosebno tam, kjer še visoko nad znožjem, zelenim ogromnim preprogam enako, pregrinjajo spodaj bolj redko, više pa bolj gosto obrastene hribe. Tod ne pregrešaš lepih sprehajališč: drevoredi te spremljajo, bodisi navkreber ali po planem. Kjer hočeš, sedeš; odpočiješ se in si paseš oko in uho. Povsod te obveva čvrsti, gorski, do-

tisnila je še suša, ki nam vse požge. No! še vse to bi prenašali — ker znamo, da ujme in vsakovrstne nesreče so vedno poljedelca obiskavale; — še vse to bi prestali, ko bi se nam ne pojavljali neprijetelj, ki nam grozi, da nas vse upropasti — bile nam tudi najboljše letine. Neprijetelj ta javni s o p l e s i! Proti tem vsi dobro misleči vpijejo, a ni jih mož, ki bi jih omejili. Tu se malone vsako nedeljo pleše. Takisto Vipavec. — „Je-li istina?“ „Točno tako! V nedeljo po sv. Jurju začnejo in o sv. Luki prenehajo javni plesi. Od sv. Jurja do danes 24. avgusta bilo je po vaseh — vstevši k tem tudi vasi Male in Velike Žablje, Dobravljje, Št. Tomaž in Lokavec — ob državnej cesti od Šturij do „Laha“ 12 javnih plesov. Proračunili so verodostojniki, da so na „Cesti pod Križem“ dne 3. avgusta plesalec in njih gledalci pustili 600 gld.; pri Putrhij (Ajdovščina) dne 10. avgusta pa 500 gld. Ker so vsi plesi mnogobrojno obiskovani — ali vsi ne v tolikej meri — sme se z lahko vestjo trditi, da se je poprečno pri vsakem 12 plesov pustilo po 400 gld. Pri 12 plesih 4800 gld. In to zaplesalo se je od 24. aprila do 24. avgusta, tekom 4 mesecev, in to samo v ajdovske okolici (in ne v Ajdovskem okraju), ker Vertovina, Sela, Batuj, Gojačevega in Črnič — kjer se tudi pleše — še uštel nismo. Omenjena okolica šteje na Goriško stran 5000 prebivalcev; dodajmo sem še 1000 prebivalcev na Kranjskej strani — koji plešejo v Šturiji — prišlo bi letos in do sedaj na vsakega prebivalca 80 novčičev zaplesarine, katera naj se mej izredne stroške upiše. Lepa svota za siromašen kraj!

Od kod pa denar za ples? Jedni ga uzmikajo; drugi služijo! Dne 16. oktobra 1889 sešel sem se z znancem v krčmi; ta mi namigne — pokazavši na nekega navzočnega — in prišepeta: „Ta je tisti, ki je prodal 18 centov s ena za 6 gld. in ga še spravil kupcu na dom pod streho. Drugi dan je vse zaplesal.“ In ta slučaj ni jedini; imamo še druge na razpolago. — Ozrimo se na drugo vrsto plesalcev: na one, ki si krvavo služijo svoj kruh v Ajdovske fabriki-predilnici. Tu sem prihajajo predilci in predilke po 2 uri daleč. Delajo in trpijo po noči in po dnevi; kar zaslužijo, je res krvavo zaslužen. In tudi ti ulagajo svoj borni zaslužek v tisto nedeljsko hranilnico, ki jej pravimo ples. — Tretje vrste plesalci so posli; dekle in hlapci, ki groze gospodarjem, da jim službo odpovejo, ako jih k „plesu“ ne puste.

„Gospodje! Vse oddamo, ker se ne moremo več ukvarjati s posli, katere dobro plačujemo, a ob nedeljah jih še doma ne moremo udržati. Vse nam uteče k plesu

brodejni, hladni, z vonjavami napolnjeni zrak, po katerem kakor s Himeta pribri kak bučelica ali frli kak pisani metulj; živoča podoba, smrtnemu telu se izvijajoče nesmrtni duše. (Star ogrski nazor). Odpri čutila, vida posluha in tukaj se sosebno vonja. Poslednji služi kaj dobro možganom, ker očvrščuje njihovo oslabiljeno delalnost; vsaj trdi veliki naravoslovec Cardano, da je dober vonj svedok vzbujenega in višje razpoloženega duha. A tudi vonj je treba vezbati in utrjati s pogotnim varkavanjem zdravega zraka. Moral bi imeti Ganganelli-jevo (papeža) mojstersko potopisno pero, da bi li mogel v odločnih skupkih predočiti s kratka vse prednosti čepovanske okolice; ali malarjev kist, ki razgraja (razgrinja) zajedno vse istočasno naravine prizore. Odpri, dejal sem, tudi vid in posluh; ker ona sta najzdatnejša poorednika najvišim duševnim, intelektualnim in moralnim zabavam (In človek mora hlepeti po duševnih radostih; če je prostak, da mu nadomestijo nevednost in slavo, če je omikan, da se mu duh suče v prijetnih prizorih.

(Konec prih.)

in sedaj sem sama doma. Bog obvari nas kake nesreče!“ Tako tožbo sem čul — nedolgo temu — iz ust premožne gospe. Tako nas „javni plesi“ gospodarstveno podpirajo. Pa tudi „nравstveno“ nas ne pospešujejo. In tudi v tem obziru bi se še kaj pregledalo, ko bi plesali samo do mraka, ne pa v pozno noč in še celo do druge ure po polunoci in ko bi tudi šolske mladine k plesu ne dopuščali. Ali! na „berjarjih“ plešejo odrasčeni, ne daleč od berjarjev po trati plešejo pa učenci in učenke. Neverjetno, ali resnično!

Nič bolje glede „javnih plesov“ ni po „Brdih“ in po „Krasu“. V „Novej Soči“ z dne 18. julija t. l. čitamo v dopisu iz „Brd“: „Da ne sežem preveč nazaj, povem Vam, da že od Velike noči sem le plešemo vsako nedeljo. „Danes tukaj, jutri tam“, to je pri nas glede plesa neovrgljivo. Mladina ve na pamet že davno poprej, kje se bo plesalo ta in ta dan, a s kakim veseljem pričakuje „godcev“, to se da le misliti. Kakor znano, je v Brdih več „središč“ (to se reče za ples). Če je v kakej vasi ples, potem velja za vse druge vasi okoli eno uro na daleč. Da bi pa ne bilo prevelike gneče, je večkrat na en dan ples v dveh „središčih“. Se ve, da bi se sladkosti tako brž ne pozabile, plešejo pa kar dve nedelji zaporedoma na istem kraju. In to gre vedno tako naprej od kraja do kraja, od nedelje do nedelje. S Krasa je pa dospel celo pod Čaven glas „Gorjancev“, ki so hoteli plesati na dan sv. Mohora, to je dan njih šagre! Za to je brzčas nadškofijstvo — kakor so nam z lece povedali, — opetovano oostro zabranilo vsako cerkveno svečanost na dan javnih plesov. Pleše se dakle pridno na Vipavskem, na Krasu in v Brdih.

Kdo pa naj deluje, da bi se javni plesi odpravili ali saj omejili? Duhovščina, učitelji in župani! Kdor redno zahaja k sv. maši in k popoldanskej službi božje in kdor ima s šolo kaj posla, mora priznati, da se prvi kakor drugi na vse možne načine trudijo, da bi zlo zabranili. Gotovo pa neso oni krivi, ako ne dosežejo zaželjenega ali nikakega uspeha. Tudi mej župani so nekateri trdni značaji, ki le v skrajnej sili ples dovolijo. Ali takih je malo in za nagrado njihovej vstrajnosti v dobrem pridejo v neprimolike in sitnosti; od razposajene mladine pa morajo slišati marsikatero grenko: kakor lasko leto župan v sv. Križu. Od kod pa ta objestnost v mladini? Od tod, da drugi župani ne postopajo složno glede plesov in jih dovoljujejo radi ali neradi. Složno bi morali županje postopati glede plesov. Bi morali! pravimo; ali ne postopajo in ne bodo postopali, ker vsaka glava ima svojo pamet in vsak župan ima različne nazore o plesu. Ubogi župani! Odkritosrčno rečeno, oni tudi ne morejo složno postopati, ker na župana na deželi pritiska nebroj obzirov in uplivov ob podelitvi plesne dozvole. Ako je temu tako, pač nam ni druge pomoči, kakor, da nam pride za kakon (postava) na pomoč. Do sedaj nemamo zakona, ki bi govoril o javnih plesih. In tak zakon nam morejo dati poslanci v deželnih zborih. Njihova je torej dolžnost, da nam preskrbe tak zakon o javnih plesih. Zakon ta je za nas pereče vprašanje. Zakon naj točno opredeli: kateri so javni plesi. Plesni okoliši naj se ujemajo z županijami. Javni ples naj se v županiji dovoli, kedar koli se za-nj prosi, ako država in cerkev tega ne zabranjuje ta. Za prvi javni ples v letu naj položi prositelj pri županstvu 50 gld., kateri naj se nakažejo blagajnici novoustanovljenih okrajnih delavskih društev. Za drugi ples v letu in v istej županiji naj položi prositelj 100 gld.; za tretji ples 150 gld. itd.; torej za vsakokratni ples 50 gld. več. Tem načinom bi se javni plesi omejili in pomagano bi bilo mnogo blagajnicam okrajnih delavskih društev. Določiti bi se morala tudi ura, do katere bi smeli plesati. Prestop

plesne ure, kakor tudi dopuščanje šolske mladine v blizino plesišča, moral bi podjetnik plesa z globo poravnati. Polovico globe naj prejmejo prej omenjene blagajnice, drugo polovico pa šola ali šole v županiji. Učitelj naj s tim denarjem ukupi učila pridnim in siromašnim učencem.

To so moje skromne misli o „javnih plesih“. Priobčil sem jih iz najboljšega namena, da bi namreč kompetentne oblasti vzbudili do premišljevanja o tej zadevi.

Zadnji čas je, da resno pomislimo, kako bi se odpravilo to zlo, ki je navidezno malo, v resnici pa jako veliko in ki postaja dan na dan večje, pogubnejše. In če že ne moremo odpraviti tega zla, ali vsej vblažimo je, kolikor mož. Vam pa, gospoda deželni poslanci kličem: Videant consules ne republica quid detrimenti capiat!

—n.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Pri deželnozborskih volitvah v kmečkih občinah Gorenje Avstrijskih zmagala je na vsej liniji konservativna stranka. Vidi se, da je konservativna stranka. — vzlic Lienbacherju — izborna organizovana.

Danes se vršiti dve za nas Slovence jako važni volitvi. Danes volita namreč Tolminski okraj jednega poslanca in mestna skupina okraja Voloskoga jednega poslanca v deželni zbor Isterski. V Tolminu voljen bode gotovo dosedanji, ali odstopivši poslanec, prezaslužni dr. Anton Gregorič; a tudi v okraju Voloskem računamo — zanašujoč se na zavednost prebivalstva Liburnije — na narodno zmago, dasi je volilni boj gotovo prav silovit.

Razburjenje po Češkem raste. Razburjenje to pojavilo se je teh dni osobito pri dveh shodih volilcev: poslanca dr. Trojan in dr. Gregor poročala sta svojim volilcem. Pri shodu volilcev, sklicanem po dr. Trojanu, čulo se je glasnih vzklicev nevolje proti dr. Riegru, dasi je poročevalec po svoji moči branil in opravičeval poslednjega. To, kar nam je povedal dr. Trojan, je veleinteresantno, kajti priča nam, da se je dr. Riegru — oziroma narodu češkemu — zastavila zvito prirejena past. In da narod Češki ni zabrel v to past, je neoporekljiva zasluga — ogledujmo si stvar, od katere-koli strani hočemo — Mladočehov; Dunajske punktacije — rekel je govornik — izdelali so ministerijalni uradniki, ki so odkriti protivniki naroda češkega. Punktacije te prinesli so že dovršene v konferencijo. Češki člani konferencije bili so prvi povsem presenečeni, in drugič so bili tudi v tem pogledu na slabšem, ker ni bilo mej njimi strokovnjakov, dočim so Schmeykal kot odvetaik, Scharschmid kot sodnik in dr. pl. Plener kot prefrigan diplomat takoj pogodili odnošaje. Govornik je rekel tudi, da je prepričan, da je Njeg. Veličanstvo o razmerah slabo poučeno. Pokazili smo se vsikdar — vskliknil je dr. Trojan — kot najzvestejša opora prestolu in tudi danes branimo interese dinastije in države, ako se protivimo punktacijam.

Vsprejem poslanca g. dr. Gregora od strani volilcev bil je velikansk, upravedemonstrativen. Od daleč na okrog prihiteli so volilci. Poslanec dr. Gregor je rekel: Program naš je star in poznan: Obnovljenje samostojnosti kraljestva Češkega, vresničenje Češkega državnega prava, izvršenje popolne enakopravnosti. Zaključujoč govor svoj, rekel je: Žugajo nam z drugim Kollerjem; ali prebili smo že jednega Kollerja in se tudi drugega ne bojimo, da je le narod na naši strani, kakor smo mi na njegovej. Mladočeška stranka ne bode naroda — Bog je moja

priča! — nikdar zapustila. — Shod je potem sklenil resolucijo, v kateri se izraža zaupanje mladočeškimi poslancem in prošnja, da vse vpotrebijo v to ime, da Dunajske punktacije ne postanejo zakon.

Češki deželni zbor sklical se bode dne 22. septembra, ali najkasneje: 25. istega meseca.

Kot posebnost javimo tudi neko vest, ki jo je prinesel „Pester Lloyd“, kateri list je poznan po svojem sovraštvu do Slovanov. List ta namreč trdi, da vlada misli potisniti na stran Staro- in Mladočehe (ker neso porabni za državo) ter postaviti novo stranko, obstoječo iz veleposestnikov, čeških Nemcev in čeških realistov. Za sedaj se nam vidi ta novi načrt čestitega „Pester Lloyd“ le pobožna želja.

Na Dunaju živeči Slovani imeli so pod predsedništvom dr. Žinyja shod, pri katerem so se bavili z vprašanjem gledé postopanja ob deželnozborskih volitvah. Sklenili so, da postopajo povsem samostalno.

Vnanje države.

Govori se zopet o novem diplomatskem koraku Rusije glede imenovanja škofov v Macedoniji. Ruski poslanik v Carigradu izjavil se je nekda pri visokej Porti, da v imenu cara in ruskega naroda zahteva, da se varuje pravo pravoslavne cerkve v Turčiji v polnem obsegu.

Naskok Srbov proti imenovanju Bolgarskih škofov za Macedonijo sicer ni imel uspeha, ali govori se, da Turčija ne bi se protivila imenovanju Srbskih škofov za Staro Srbijo. Toda njej se vidi to imenovanje kot notranja zadeva ekumeničnega patrijarhata. Sedaj pa je Srbska vlada stopila v dogovore z rečenim patrijarhatom radi nameščenja škofovskih sedežev v Prištini in Ipeku.

Volk menja svojo dlako, a svoje pravi nikdar. Taka je tudi z razkraljem Milanom. Nedavno se je ta lahkoživec razgovarjal z nekim dopisnikom lista „Kölnische Ztg.“ ter rekel, da Srbija nema ničesa pričakovati od Rusije. Zato pa neče Nataliji dovoliti nikakega vpliva na vzgojo sina.

O pohodu nemškega cesarja v Rusijo pišejo „Mosk. Vjed.“ jako pesimistično. Ta list pravi, da je sporazumljenje z Nemčijo nemogoče, ker so nje odnošaji taki, da ovirajo rešenje Bolgarskega vprašanja, a odnošaji Rusije do Francoske ne dopuščajo, da bi ta poslednja ostala osamljena.

V ponedeljek bil je v Berlinu socialno demokratiški shod, h kateremu je došlo na tisoče občinstva. Bebel je zagovarjal vodje stranke proti raznim napadom. Slednjič so vsprejeli resolucijo, v kateri se odobruje postopanje vodji. Bebelu su priredili ovacijo.

DOPISI.

Iz Šanjela dne 25. avgusta 1890. (Cesarjev rojstni dan. — C. kr. namestnik. — Trtna uš. — Mizerija. — Braniška cesta). Mi Kraševci, vršči svoje patrijotične in druge dolžnosti, ne trobimo radi v svet ter se ne hvalimo, kakor bi Bog ve kaj storili; zdi se nam marveč povsem naravno in ne štejemo si takih dejanj za kake zasluge. Ker je pa postal svet drugačen, ni več naše krepostno, tiho, v božjem strahu življenje času primerno; treba je, da začnemo tudi mi nositi vse na prodaj.

Šestdesetletni rojstveni dan Njegovega Veličanstva preav. cesarja praznoval se je v našoj občini slovesnejše, nego so se dozdaj rojstveni dnevi cesarjevi praznovali. Že 17. t. m. okinčala se je vas s cesarskimi in narodnimi zastavami. Koj o petej uri popoldne počelo je pritrkovanje zvonov in streljanje iz topičev. Točno ob šestej uri zbrali so se prvaki naše občine, katerim so se pridružili oni Kobiljeglavske občine, k slavnostnemu banketu, katerega

je županstvo, združeno z vinorejskim društvom, priredilo v ta namen v prostornej dvorani vinorejskega društva. Prvo napitnico napil je župan cesarju in celej cesarske obitelji; druga napitnica veljala je slogi in bratskeji ljubavi, češ da se cesarju najbolj vstreže, ako se živi po njegovem geslu: „z združenimi močmi“. — Sledilo je še mnogo napitnic in govorov, dokler se ni vesela družba treznih možakov razšla, pozno v noč.

Drugi dan bila je slovesna sv. maša se zahvalno pesnijo, pri kateri so bili prisotni starešine občinski, se županom na čelu, predsedništvo vinorejskega društva, osobje tukajšnje c. kr. pošte in lepo število pobožnega občinstva. Pokanje iz topičev in pritrkovanje zvonov davalo je tej cerkveni slovesnosti veličastnejši obraz.

Kakor drugod, bil je pred tedni tudi pri nas ces. kr. namestnik. Sprejelo ga je dostojno svečeništvo, župan se starešinami, predsedništvo vinorejskega društva, osobje c. kr. pošte in nekaj družih prvakov. Po dokončanem predstavljanju teh korporacij in oseb ogledal si je gospod namestnik cerkev, šolo, grad in novo poslopje vinorejskega društva, ter obljubil zadnjemu svoje nadaljnjo naklonjenost. Da bode sprejem slovesnejši, napravila sta se dva slavoloka s primernimi napiši, vihrale so iz raznih hiš cesarske in narodne zastave, streljalo se je iz topičev. Obedovat podal se je gospod namestnik s preblagorodno gospo soprogo, se sinom, z drugima dvema damama, s tajnikom svojim in voditeljem c. kr. glavarstva v Sežani v bližnji Kobdij k gospodu Fabijani-ju, veleposestniku.

Iz Štanjela odpeljal se je v Šmarje, kar baje ni bilo po volji nekej gospodi onkraj Školja. Morebiti so se gospodje bali, da bi se gospod namestnik ne prepiral o potrebi Braniške ceste. Vrnivši se čez Štanjel, odpeljal se je g. namestnik po raškej cesti preko Vipave v Ajdovščino, kjer so ga, kakor je že „Nova Soča“ poročala, pričakovale mnoge deputacije, ter obilo izbranega občinstva in kjer se mu je priredil po trudu izvrstnih mož slavnostni banket in mu je podarila brhka in lepa gospodična Olga Godinova pri odhodu krasen šopek cvetlic.

Hannibal ante portas! Trtna uš nam je Kraševcem pred nosom! Tik kraške meje, onkraj Brance pri Čipih, prikazala se je trtna uš. Vradne preiskovanje dokazalo je, da sta dva vinograda popolnoma vničena ter da ne manjka sporadičnih njenih pojav v južno-zapadnej strani občine Šmarje. Kako se bo postopalo v obzired tej nevarnej božjeji šibi, vkrenilo se ni do zdaj še ničesar.

Letina bode pri nas letos popolnoma slaba; živeža se ne boče pridelalo niti za neke mesece. Suša pritisnila je s tako silo, da ima že danes polje pravi zimski obraz in največje hudo je celo to, da nam pitne vode pomanjkuje in da so primorani Kraševci voziti si vode iz ure in ure daljnih potokov. Beda na levo in desno! (Dopis je bil pisan pred zadnjim dežjem. Op. ur.)

Poznanih je svetopisemskih sedem zaporednih slabih let, ali pri nas je to žalibože že petnajsto.

Že petnajst let odrekla nam je vinska trta skoraj popolnoma svoj sad, in če se pomisli, da je pri nas vinski pridelek edini, kateri nas preživi in nas vzdržuje in so drugi zemski pridelki le pičli — ako se nam ponese tudi dobro — pripoznati se nam bode moralo naš tužen stan. Dozdaj imeli smo še nekaj živine, opomoči smo si zamogli žnjo manj ali več, ali davki in razne druge potrebnosti, katerim se nismo mogli po nikakem izogniti, iztrebili so naše hleve popolnoma. Ker se pa ne more obdelovati polja brez živine, ker nepogojena zemlja noče roditi sadu, odpira se nam pred očmi prežalostna bodočnost. Ako se nam ne bode tedaj pomagalo od kake strani, vresničiti morali se bode dozdaj le v šali sabljeni rek: *Hajd v Ameriko.* Za-

radi tega pa opozarjamo slavno vlado, da se resno poprime misli, kako bi se dalo v okom priti tej našej skrajnej revii. Posebno naj pa uvaža te žalostne naše razmere pri iztirjevanji davkov. Po našem menenji bilo bi popolnoma umestno, da bi se dal vsaj za letos popolni dopust davkarskemu eksekutorju. Sicer pa pritiska naj se na nas v tem pogledu letos kolikor hoče, iztisnilo se bode iz nas ubogo malo ali celo nič. Pride naj se le k nam in napravi naj se bilanca, našlo se bode, pri vsakem še tako umetnem računanji, strahoviti minus.

Te dni počela se je graditi po braniškej dolini cesta, ki bode vezala Gorenjo Branico in skozi njo vodečo Raško cesto, z Rifenberkom in z Goriško cesto. Ta cesta bode posebna dobrota za občini Šmarje in Gabrje, pa tudi za naše vinogradnike. Dobilo se je za njo do zdaj iz privatne cesarske denarnice tisoč goldinarjev ter od lanske državne, Goriški deželi dovoljene podpore pet tisoč goldinarjev. Mi pozdravljamo to delo s pravim veseljem in smo hvaležni možem, kateri imajo kakoršne si bodi zasluge za pridobitev te ceste, ali obžalujemo močno, da se ljudje pritožujejo o nedostatnostih za izvršitev te ceste postavljenega odseka.

Če je tem možem res toliko ležeče na tej cesti in na obnem blagru, ki ga nam bo donajala, opominjamo jih za danes, naj jim bode vendar nekoliko več mari za to cesto. Opreznost, štedljivost in treznost bodejo naj voditeljice pri njih delu.

Iz Velicegadola na Krasu, 24. avgusta. (Izv. dop.) Tudi naša občina ni zaostala, da bi ne pokazala udanosti našemu presvetlemu cesarju. V proslavo rojstnega dne Nj. Velicanstva napravila in prižgala je občina na predvečer na visokem griču velikanski kres; domači topiči in pritrkovanje zvonov naznanjali so velečasten dan in ravno tako ob zori 18. t. m.

Ob 8. uri predpoludne bila je slovesna sveta maša se zahvalno pesmijo in blagoslovom, katero je opravil naš spoštovanja vredni g. vikar, domači pevci pa so pri maši kaj lepo prepevali. Svete maše vdeležilo se je vse tukajšnje starešinstvo, z g. županom na čelu, in mnogo domačega občinstva.

Po dokončanem cerkvenem opraviu nagovoril je naš župan pred cerkvijo — pod starodavno vinsko trto, kateri je težko najti para na vsem Slovenskem in morda v celej Avstriji — zbrano občinstvo in pojasnil pomen tega dne, katerega se danes praznuje po celej Avstriji in katerega se vsi zvesti Avstrijski narodi vesele. Govornik je povabil vse zbrano občinstvo, da z njim zakliče trikratni: „Živio presvetli naš cesar Fran Josip I.“ — in glasi odmevali so na široko po širnem polju. Na to so naši pevci krepko zapeli cesarsko pesem, katero je občinstvo stoje in razoglavo poslušalo. Po dokončani pesni zavrili so zopet trikratni živijo-klici na cesarja, na kar se je vse občinstvo zadovoljno razšlo po svojih opravkih.

Popoludne zbralo se je vse starešinstvo z našim velečastitim g. vikarjem Valentinčičem v gostilni g. Ivana Trobeca. Soba bila je okusno okrašena, največja krasota pa je bila slika našega premilega vladarja, ovenčana s krasnimi šopki. Pri skupnem banketu in pri kapljici „domačega“ vršile so se raznovrstne napitnice med katerimi najbolj navdušene na presvetlega cesarja, celo njegovo presvetlo družino in vso Habsburško hišo.

Hvaležni v prvej vrsti moramo biti našemu častitemu g. vikarju, našemu vlemu županu, pa celemu starešinstvu, da se je tako lepo in velečastno izvršilo praznovanje rojstnega dne Nj. Velicanstva. Da nam pa ta dan ne zgine iz spomina ustanovila je vesela družba pri banketu „Bratno društvo“, kateremu so takoj pristopili vsi navzoči. Ker pa je zanimanje za „Bratno društvo“ obče, sestavljajo se

že pravila, katera se bodo v kratkem predložila c. kr. namestništvu v potrdilo.

Domačin.

Domače vesti.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu nabrali prijatelji v Škofjiloki dne 24. t. m. gl. 2.60.

Sokolski večer. Opozarjamo še enkrat slavno občinstvo, da je nocoj „Sokolski večer“ v hotelu „Europa“. Program jako zanimiv. Začetek ob ½9 uri. Veselica se vrši pri vsakem vremenu.

„Narodni dom“ v Barkovljah. Kakor smo že javili, bil je predvečerašnjem shod, pri katerem so se prečitala pravila. Shoda udeležilo se je 55 delničarjev. Pravila so bila vsprejeta, le jednemu samemu š. ugovarjalo je pet udeležencev. Iskrena naša želja je, da bi se divna ta ideja kaj kmalu približala svojemu izvršenju.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku vabi na veselico, katero priredi dne 31. avgusta t. l. na vrtu gostilne „Lukša“ na Proseku. Vspored: 1. A. Nedved: „Potopnik“, poje možki zbor. 2. V. Šviglin: „Junaška koračnica“, udara tamburaški zbor. 3. F. S. Vilhar: „V spomin Miroslavu Vilharju“, poje možki zbor se samospvom baritona. 4. Abram-Dekleva: „Potpourri slovenskih pesni“, udara tamburaški zbor. 5. M. Vilhar: „Filozof“, vesela igra v jednom dejanji. 6. A. Hajdrih: „Hercegovska“, velik zbor s čveterospvom. 7. M. pl. Farkaš: „Venec hrvaških nar. pesni“, udara tamburaški zbor. 8. F. Grbič: „Slovanski brod“, poje možki zbor. Začetek ob 5. popoldne. — Ustopnina 20 kr. Sedež 10 kr. Pri veselici sodeluje iz prijaznosti slavni tamburaški zbor.

Po „besedi“ bode prosta zabava na vrtu gostilne. Veselica obeča biti sijajna. Ker je društvo imelo mnogo stroškov z napravo novega krasnega odra bilo bi želeli mnogobrojne udeležbe in sprejemali se bodo tudi hvaležno radodarni doneski. — Kakor doznajemo, udeležijo se tega koncerta pevci pevskega društva „Adrija“ iz Barkovelj.

Gospoda petardaši so se začeli zopet oglašati s svojimi peklenškimi iznajdbami. Tudi bombe imajo svoj čas kakor druge stvari. Prvo so vrgli dne 18. t. m. na cesarjev rojstveni dan v Barkovljah, drugo minolo nedeljo pred prostori našega „Delaškega podpornega društva“; s tretjo so hoteli pokazati, da se niti policije ne boje. Minolo sredo proti 10. uri predpoludne se je namreč razpočila petarda pred sobo ces. kr. višja svetnika Bušiča v hiši mestnega policijskega vodstva. Tu bi se bilo zgodilo lahko velikih nesreč, kajti bomba se je razpočila uprav ob času, kader je na hodu policijskega vodstva največ ljudi. K sreči tedaj ni bilo nikogar blizu in petarda je poškodovala samo neka vrata. Četrta petarda se je našla reki v četrtek zjutraj pred postranskim vhodom na kolo-dvor. A spet večer ob 6. uri zvečer razpočila se je pred vratmi vredništva polu-uradnega lista „Adria“ z velikim pokom. Človek bi skoraj rekel: ne boje se ni vruga, tako predrzno se vedejo iredentaši v Trstu; čeprav so več fabrikantov petard zaprli, kateri še vedno sede v Gradiščanskej kletki, seme po njih vsejano najbrže mej Tržaško mladino lepo klije in donajša prav žalostnih cvetov. Za enake skrajno nevarne čine, ki so velikega političkega pomena, neka liberalna štampa v Trstu ne najde drugega imena nego „otročarije!“

Petarda pri listu „L'Adria“. Kakor javljamo že na drugem mestu, počila je večer ob 6. uri zvečer petarda v I. nadstropju hiše št. 6. v ulici Stadion, kjer se nahaja vredništvo lista „Osservatore Triestino“ s prilogo „L'Adria“. Petarda je ležala na hodniku blizu zida. Osmo deni trak zapazila je neka ženska in misleč, da je ogenj, javila je to aministratorju gori-

rečenega lista. Administrator zavrkal je dečku Rihardu Boldrinu — sinu raznaševalca lista — prinesiti vode, da se tleča stvar pogasi. Fant je prinesel vode v vrču iz cinka. Toda uprav v trenutku, ko je hotel izliti vodo, razpočila se je petarda in ga ranila po vsem obrazu in po vratu, tako, da je revež zgubil desno oko. Dečka so prenesli v bolnico, kjer so na njem danes izvršili operacijo. — Detonacija bila je silovita in se je v rečeni ulici nabrala velika množica ljudij. — Ni potreba posebe poudarjati, da najostrejša obsojamo take demonstracije že iz pogleda na čast in ugled naše države; ali dogodka ti kažejo nam tudi nečlovečnost in brutalnost nasprotnih silovitežev, kateri se svojimi čini postavljajo v nevarnost zdravje in življenje čisto nedolžnih ljudi. Sedaj je pa že zadnji čas, da strejo glavo tej ostudnej iredentovski hidri.

Iredenta po Italiji daje tudi laškej vladi zadosti sitnosti. Zadnjič smo poročali, da je Rimska vlada razpustila iredentarska društva z imeni „Oberdank“ in „Barsanti“ ter preiskala stanovanja italijanskih iredentarskih kolovodij. Pri nekem D. Mauciniju je našla tudi „corpus delicti“ iredentašev: dve polni bombi, koje je sekvestrovala; vročerknega Mancinija pa vtaknila v luknjo. Ta odlok Crispijeve vlade je iredentarske kroge močno poparil in sedaj s tem večjem veseljem rujejo proti njegovoj vladi. V avstrijskih krogih je pa odlok bil vzrok veselju in pripoznanju. Posebno simpatično se izraža liberalna „Presse“, ki v tem odloku uvideva začetek reakcije italijanske vlade proti nemirnim elementom v blaženi deželi. Odlok je jako razjaril tudi iredento v Trstu, ki je koj pokazala, da še živi navzlic naporom tukajšnje policije, da se iztrebi. Za prihodnje občne volitve pripravljajo iredentaši po Laškem čudesa. Volitve se razpišejo nekda 26. oktobra in radikalci namenujejo vse sile vpotrebiti, da v več razredih prodrejo s svojimi kandidati. Crispiju obečajo propad. Uboga Italija, kakor se je združila tako se bode razletela po nje „najboljših sinovih!“

Razveljavila je avstrijska vlada prepoved, da se postavi spomenik pokojnemu dr. Bertoliniju v Clesu na spodnjem Tirolskem. Svečanost razkritja se bode vršila dne 7. prih. m. Ista vlada je pa neki namenjena prepovedati spomenik Danteju v Tridentu, za katerega se že leto dni nabirajo laške lire.

Prepoved. Neko laško društvo „Del Bucintoro“ je namerovalo v kratkem napraviti izlet k svojim bratom v Trst, ali to nedolžno veselje jim je tudi Rimska vlada skratila — prepovedala je namreč ta izlet iz dobro znanih razlogov.

Z Gori kega nam piše duhovnik: Stara „Soča“ od sobote piše. Za duhovne vaje, ki se pričnejo prihodnji ponedeljek, oglašilo se je, kakor smo poizvedeli, do danes samo 35 duhovnov; premalo število. Kriva temu bode velika vročina, katere se nekateri bojijo, in pa molitve za dež, katere imajo drugi. Mi bi tima pridejali še tretji vzrok. Nekateri gospodje bi šli k vaju, ali ker bi se morali sestati z „gospodom“, ki se s političnimi svojimi nasprotniki neuljudno, — da ne rečemo: surovo — vede, da nema za nje ni besede, ni pogleda — prizor s sv. Gore za časa spominke procesije ni ostal na sv. Gori — odločili so se: ne iti. Boje se namreč, da ne bi se jim kaj enakega pripetilo in da bi jim bile take vaje malc-ali celo brezvspešne.

O strahovitej plohi, ki je bila minoli ponedeljek zvečer, še vedno dohajajo vesti iz raznih krajev. Trupel ponesrečenih zakonskih Cesare dosedaj neso še našli. Ne daleč od Rovinja obtičal je Lloydov parnik „Tritone“ in potopilo se je več bark; v Malem Lošinju se je potopila ladija „Sloboda“ in dve osobi; v Pulju neka barkica v kateri je bilo več mornarjev; v Komnu na Krasu je vihar prevrgel dimnik Gasparijevega

mlina ter učinil znatne škode po vasi. Osebito je pa vihar poškodoval polja, izruvavši drevje in polomivši vejevje. —

Iz Ljubljanske okolice se nam piše dne 25. avgusta: Včeraj 24. t. m. imeli smo tu v okolici Ljubljane silno nevihto, katere je pridivila od zahoda proti vzhodu. Ob sedmih uri zvečer nastal je tak vihar, da je podiralo kozolce in drevje. Na Viču podiralo je vsem posestnikom kozolce. Pravijo, da je nekemu posestniku napravila do tri tisoč gld. škode. Velikansko škodo storila je ravno ob istem času nevihta Ljubljanskemu mestu s tem, da je vničila skoraj popolnoma — kinč in ponos bele Ljubljane — Latermanov drevored pod Turnom, kateri je gotovo znan vsakemu, kdor je le kedaj že bil v poletnem času v Ljubljani. Velikanski divji kostanji leže deloma potrti, deloma so polomljeni. Žalostno je videti prej krasni drevored, sedaj pa tako grozno vničen. Ker so bili ljudje večinoma še zunaj, sprehajajoč se po drevoredu, in ker je nevihta pridivila tako nepričakovano hitro, zgodilo se je prav mnogo nesreč v drevoredu.

Tudi po spodnji okolici je veliko drevja podrtega. Na cerkvenem stolpu cerkve v Polju nagnilo je križ in jabelko ter poškodovalo nekoliko streho; raz šolsko poslopje v Polju pometalo je mnogo opeke.

V bližnji vasi Tomačevo pri Savi vrglo je z nekega poslopja streho, kar je splašilo par konj na cesti. Konji so v divjem diru pohodili 16letno deklico Lucijo Marn, ki je bežala pred nevihto. Pohodili so jo po obrazu in nogah ter jo tako zelo poškodovali.

Takega viharja ne pomni še nikdo pri nas. Okolica Ljubljanska bila je že letos dvakrat po toči obiskana in sedaj napravil je silno škodo še zadnji vihar. Škoda je velika, posebno velikanska je v Latermanovem drevoredu. Končujem z željo da bi imel v prihodnje kaj veselejšega poročati.

„Kr.... —“

Po noči od ponedeljka na torek je sneg zapal najvišje vrhove gora med Kranjskim, Goriškim in dalje proti severu in zahodu Koroško-Tirolske.

Iz Kopra se nam piše: V okolici Kopra je bila do sedaj prav velika suša, da cele vasi niso imele vode ne za ljudi ne za živali in da se je polovico pridelkov posušilo. 25. t. m. proti večeru pa je prišla od zahoda velika nevihta z dežjem, ki pa je zopet veliko škode napravila, posebno tati in oljkam, katere je zelo otresla sadu. — Kar je dež dobrega storil, je pa vihar škodoval, da je malo bolje.

Boško veteransko društvo napravi dne 31. t. m. v gostilni „pri Pošti“ v Boleu velik ples na planem, oziroma pri neugodnem vremenu v dvorani iste gostilne, kjer se bodo med plesom vršile in druge zabavne točke. Čisti dohodek te veselice namenjen je zalogu za napravo društvene zastave, zato je želeli mnogobrojnega obiska. Gospé in gospodične so vstopnine proste; gg. nevetarani plačajo po 80 kr., veterani pa po 50 kr. vstopnine. Začetek plesu ob 8. uri zvečer.

Razpisane so štiri stipendije letnih 105 gld. za dijake do šestega gimnazijalnega razreda v Trstu, spadajoče k Tržaški občini ali za Istrane. Prošnje se vlagajo do 15. sept. pri mestnem magistratu.

Kolera se po Arabiji jako hitro širi. V Mekki in Godi je zadnji teden na tej bolezni umrlo do 800 oseb na dan. Kolera razsaja tudi po Španskem ter je že v neposredni bližini glavnega mesta Madrida.

Hvalevreden sklep. Zbor Aldermen v New-Yorku je sklenil predlagati vladi, da oživotvori postavo po katerej zapadejo kazni od 2—10 dolarjev vsi oni otroci, ki niso spoznali še 16. leta, ako se jih najde pušiti v javnem kraju. Sklep postane dne 1. septembra postava. Enakej kazni bi pri nas menda zapadli vsi otroci.

Varujte otroke. Neki dan preteklega tedna pustila je neka okoličanka, stanujoča v Kadinu št. 427 svojo triletno hčerko Štefanijo Purič samo v kuhinji. Ko se je za četrte ure povrnila našla je ubozega otroka gorečega. Dekletce se je najbrže preveč približalo ognju, vnela se jej je obleka ter jo močno ožgala po životu. Pri tekle so koj nekatere sosedinje, ki so plamen zadušile zavivši nesrečnega otroka v neko plahto, in so ga jele mazariti z vsakovrstnimi mazili, ne da bi pravočasno poklicale zdravnika na pomoč. Se-le, kader so videle, da vse njih mazilenje nič ne pomaga, poklicale so dr. Zenkovića, ki je velel otroka prenesti v bolnico, kjer se nahaja v smrtnej nevarnosti!

Iz zapora so izpustili radi nedostatkosti dokazov naslednje osebe: Anton Flora, Ivan Placutto, Ivan Masutti, Josip in Marija Bertetich, Dominik in Mihael Švab, Anton Modera, Dominik Fazzini, Josip Primožič in Pavel Beltak, kateri so bili na sumu, da so izvršili veliko tatvino pri urarju Cavesso.

Izginil z doma je dne 19. t. m. 38 leten okoličan Anton Hrovatin, stanujoč na Opčinah št. 70 in oče več otrok. S seboj je vzel uro. Nekoliko dni pred izginom je doma nekako norel. Navzlic pridnim preiskovanjem neso mu prišli na sled. —

Menažerija Kludsky na prostoru „Fondo Ralli“ otvori se danes ob 4. uri popoldne.

Brzovjav „EDINOSTI“.

Volosko 30. avgusta. Dr. Andrej Stanger izvoljen za poslanca v Poreč z veliko večino glasov. Živel v vrli volilci!

Tržno poročilo.

Cene se razume, kakor se prodaja na debelo blago za gotov denar).

Cena od for. do for.	
Kava Mocca	100 K. 132.— 134.—
Rio biser jako fina	— — — — —
Java	128.— 130.—
Santos fina	112.— 113.—
— srednja	107.— 108.—
Guatemala	118.— 120.—
Portorico	133.— 135.—
San Jago de Cuba	136.— 137.—
Ceylon plant. fina	133.— 136.—
Java Malang. zelena	118.— 119.—
Campinas	— — — — —
Rio oprana	— — — — —
— fina	114.— 115.—
— srednja	107.— 108.—
Cassia-ligne v zabojih	28.50 29.—
Macisov cvet	390.— 400.—
Inger Bengal	20.— 21.—
Papar Singapore	61.— 62.—
Penang	51.— 52.—
Batavia	52.— 53.—
Piment Jamaika	37.— 37.50
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.50 —
— v zabojih	9.— 9.—
Ulje bombažno amerik.	32.— 34.—
Lece jedilno j.f.gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	44.— 45.—
amizno M.S.A.j.f.gar.	53.— 54.—
Aix Vierge	64.— 66.—
— fino	60.— 62.—
Rožiči puljeski	9.— — —
dalmat. s cert.	— — — — —
Smekve puljeske v sodih	9.75 — —
— v venci	18.50 — —
Limonj Mesina	zaboj 11.— 12.—
Pomerance Puljeske	— — — — —
Mandiji Bari la	100 K. 95.— 99.—
dalm. la. s cert.	100 — 102.—
Pignolli	— — — — —
Riz italij. najtineji	19.25 19.75
— srednji	18.— 18.50
Rangoon extra	16.25 — —
— la. carinom	15.— 15.25
— ila	12.25 12.50
Sultanine dobre vrsti	46.— 50.—
Suho grozdje (opaša)	19.— 20.—
Cibebo	— — — — —
Slaniki Yarmouth	sod — — — —
Polensvke srednje velikosti	100 K. 39.— 40.—
— velike	— — — — —
Sladkor centrifug. v vrečah	— — — — —
certifikat.	31.— 31.25
Seno konjsko	2.20 2.80
— volovsko	2.50 3.00
Slama	2.50 3.—

Dunajska borza

29. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	gld. 88.05
— v srebru	89.75
Zlata renta	106.75
5% avstrijska renta	101.25
Delnice narodne banke	963.—
Kreditne delnice	308.25
London 10 lir sterlin	112.30
Francoski napoleondori	8.95
C. kr. cekini	5.35
Nemške marke	5.—

Živic in družb. v Trstu

imajo v svojej zalogi, ulica Zonta št. 5, vsakovrstne stroje za kmetijstvo in vsako drugo rabo, kakor tudi vse za stroje potrebno. Posebno priporočajo a e s a l k e (pumpe) za kalandje vode, pretakanje vina, gasenje požarov, škropljenje trt in drevja; cevi za vodovode in vsako drugo rabo izlitega in kovanega železa, svineca, kaučuka, lana; mlatilnice in čistilnice za žito, mevilnice za koruzo, slamo, reznice, stiskalnice in mlatilnice za grozdje itd.

Prodajajo le iskušeno izvrstno vnanje in domače, garantirano blago po niskih cenah, ter je razpošiljajo prosto carine po deželah.

Ker se bliža čas trganje grozdja, priporočamo naše trdne tiskalnice in mlatilnice (preše in mline za grozdje.)

Stroje pri nas kupljene popravljamo kadar je potreba in priskrbimo za porabljenje njih delo, druge.

Schivitz & Comp.

Hiša v Dolini

pri Trstu, ne daleč od železnične postaje „Boršt“, se prostovoljno za 1200 gld. gotovine prodaja. Hiša ima dvoje stanovanj, eno pri tleh in eno v prvem nadstropju, vsako z dvema sobama in kuhinjo, ki bi bila za poletno stanovanje jako pripravna. Tudi je vrtič pri hiši. Več pove iz prijaznosti upravnistvo „Edinosti“.

Išče se agenta

za stroje, ki govori slovenski in nekoliko nemški. Po daljnjej povoljnjej poskušnji, namestil se bo stalno. Ponudbe pod naslovom „Slovene“ na upravnistvo tega lista 3-2

Riccardo Dinelli

Via S. Lazzaro št. 15, Trst.

Zaloga alabastra vsake kvalitete in oblike.

Tovarna za gips

različnih vrst na drobno in debelo. Izdeluje kipe iz gipsa po nizkih cenah. 31-44

Lekarna 7-10

FRANZONI

ulica sv. Anton št. 5 (pri cerkvi). Velika zaloga vsakovrstnih zdravil.

Znaten postransk zaslužek,

ki se vedno veča in ki dolgo let traja, morejo si pridobiti pripravne in zanesljive osebe (odsluženi žandarji imajo prednost), katere so v vednej dotiki z občinstvom. Vprašanja je pošiljati: „G. S. 1890“ Graz, postlagernd. 20-25

5 do 10 goldinarjev

na dan more si vsakdo prislužiti brez kapitala in brez rizika s prodajanjem postavno dovoljenih središč na obroke. Ponudbe naj se pošiljajo na uredništvo: Oester.-ung. Verlosungszeitung, Neuweltgasse Nr. 2, Budapest. 3 3

velika menažerija Kludskyga iz Hamburga,

v katerej se vidijo najlepši živalski eksemplari — res vredni, da se jih ogleda — iz vseh petih delov sveta. Došel je tudi transport novih živalij.

Vsaki dan 2 veliki predstavi.

Nastopa več krotilcev in krotilk živali z levi, tigri in sloni. Prva predstava ob 6. uri, druga ob 8. uri zvečer.

Prvi prostor 40 kr. — drugi prostor 20 kr.

Za obilno obiskovanje se priporoča

LASTNIK.

Soba v najem

s pohištvom ali brez njega s hrano ali brez nje. — Ulica Fontanone šte. 18.

5-10 goldinarjev

gotovega zaslužka brez kapitala in rizika ponudimo vsakemu, kateri bi se hotel pečati s prodajanjem postavno dovoljenih središč in državnih papirjev. Ponudbe pod naslovom „Lose“ — Annoncen Expedition I. Danneberg Wieu I, Kumpfgasse 7. 1-6

Vozni listi in tovorni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelphia

koncesionovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesionovani zastop 28-42

Ludwig Wielich

na Dunaju, IV Weyringergasse 17,

ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staat-bahnen in Innsbruck.

KWIZDE

korneburšk živinoredilni prašek za konje, govejoživo in ovce.

Ako se daje živini redno živinoredilni prašek, je valed mnogoletne izkušnje izvrstno sredstvo proti slabemu teku, molženji krvi in za izboljšanje mleka. Cena mali škatljici 35 kr., veliki 70 kr.

Kwizde krepčajoča krma za konje in govedo za brzo pomoč onemogle živine in pospeševanje reje. — V zabojih po 6 in 3 gld. in omotih po 30 kr.

Kwizde svinjski prašek za pospeševanje reje in brzo pomoč onemogle živine. — 1 veliki omot gld. 1.26, mali 63 kr.

Pristno se dobi po vseh lekarnah in prodajalnicah miredij avstr.-og. monarhije.

Da se varuje pomot, prosimo p. n. občinstvo, da zahteva o kupovanju teh sredstev vedno Kwizde preparate in pa se pazi na gorenjo varnostno znamko.

Pošilja se po pošti proti povzetju vsak dan po glavnem skladišču: Kreis-apotheke Kornenburg pri Dunaju

Franz Joh. Kwizda,

c. kr. avstrijski in kralj. rumunski dvorni dobavitelj za živinozdravniške preparate.

Nasproti javnemu vrtu, (Giardino Pubblico)

Fondo Ralli

velika menažerija Kludskyga iz Hamburga,

v katerej se vidijo najlepši živalski eksemplari — res vredni, da se jih ogleda — iz vseh petih delov sveta. Došel je tudi transport novih živalij.

Vsaki dan 2 veliki predstavi.

Nastopa več krotilcev in krotilk živali z levi, tigri in sloni. Prva predstava ob 6. uri, druga ob 8. uri zvečer.

Prvi prostor 40 kr. — drugi prostor 20 kr.

Za obilno obiskovanje se priporoča

LASTNIK.